

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Victor Boico,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de avocatul Alexandru Havrun în numele părții vătămate Fedco Eleonora, împotriva sentinței Judecătorei Soroca din 22 ianuarie 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 mai 2021, în privința inculpatei

Smetanca Afanasia xxxx.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 18.02.2020 - 22.01.2021,
instanța de apel: 19.02.2021 - 12.05.2021,
instanța de recurs: 22.06.2021 - 15.09.2021.

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Soroca din 22 ianuarie 2021, Smetanca Afanasia a fost condamnată în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 1 an închisoare.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probațiune de 1 an.

De la inculpată s-a încasat în beneficiul părții vătămate Fedco Eleonora prejudiciul material în sumă de 1000 lei, moral în mărime de 9000 lei și cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 5000 lei.

2. Instanța de fond a constatat că, inculpata Smetanca Afanasia, la 07.06.2014, orele 23:00, în urma unui conflict cu Fedco Eleonora, aflându-se la poarta gospodăriei acesteia din s. Xxxx, r-nul xxxx, intenționat, pe fonul relațiilor ostile spontan apărute, din motiv că soțul Smetanca Nicolae a ieșit din ograda gospodăriei ei, i-a aplicat ultimei

multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, până a doborât-o la pământ, astfel cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. xxxx „A” din 08.07.2014, fractura coastei X pe stânga, multiple echimoze pe brațul și antebrațul stâng, hematoame pe hemitoracele stâng, multiple excoriații la nivelul cotului drept și genunchilor, precum și comoție cerebrală, leziuni care pot data din 07.06.2014 și se datoresc multiplelor acțiuni cu corpuri dure contondente, cu suprafață de impact limitată, prin mecanism de lovire și fricțiune, se califică drept vătămare corporală medie, care a produs o dereglare de sănătate de lungă durată, peste 21 de zile.

Instanța a reținut că, vina inculpatei a fost dovedită pe deplin și i-a încadrat acțiunile conform art. 152 alin. (1) Cod penal, ca vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.

3. Avocatul Alexandru Havrun a declarat apel, în numele părții vătămate Fedco Eleonora, solicitând repunerea în termen, casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie condamnată la 5 ani închisoare, cu încasarea prejudiciului moral în mărime de 50.000 lei.

Apelantul a invocat că sentința a fost pronunțată în lipsa părții vătămate și apărătorului acesteia, fiindu-i expediată pe adresa poștei electronice la data de 29.01.2021.

Doar o pedeapsă cu închisoare și cu executarea ei reală, va asigura echitatea în cauza penală respectivă.

Totodată, prejudiciul moral încasat de prima instanță este prea mic în raport cu prejudiciul enorm moral cauzat părții vătămate, exprimat prin starea de șoc și de stres în urma suferințelor fizice, psihice suportate și ulterior prin starea de nesiguranță și depresie ce a persistat până în prezent datorită lipsei de atitudine din partea organelor de drept față de acțiunile ilegale a inculpatei.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 mai 2021, apelul a fost respins ca depus peste termen.

Instanța de apel a reținut că, potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Conform art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen, dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Potrivit art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Totodată, conform procesului-verbal al ședinței judiciare, la 14.01.2021 a fost finalizată cercetarea judecătorească pe caz, cu participarea avocatului Havrun A. în numele părții vătămate Fedco E., cu întreruperea ședinței doar pentru deliberare și pronunțarea sentinței pentru 22.01.2021.

Potrivit procesului-verbal al ședinței judiciare din 22.01.2021, avocatul Havrun A. și partea vătămată Fedco E. nu s-au prezentat, fiind pronunțată sentința motivată în lipsa părților, copia sentinței fiind înmănată părții vătămate Fedco E. la data de 22.01.2021, fapt confirmat prin dovada de primire a copiei sentinței, iar în adresa avocatului Havrun A. fiind expediată copia sentinței prin intermediul poștei electronice la data de 29.01.2021, fapt confirmat prin înscrisul anexat.

În același timp, deși termenul de atac curge din data pronunțării sentinței motivate, apelul a fost declarat de către avocatul Havrun A. la data de 11.02.2021 potrivit ștampilei aplicate pe apel, fiind înregistrat cu nr. 1843 la 11.02.2021, cu depășirea evidentă a termenului de apel.

În aceste circumstanțe, deși termenul de apel a expirat la 08.02.2021, aceasta fiind considerată ultima zi de declarare a apelului, avocatul Havrun A. a depus apel la data de 11.02.2021, adică evident peste termen.

Solicitarea repunerii în termen a apelului, cu invocarea că avocatul Havrun A. a primit copia sentinței motivate la data de 29.01.2021, urmează a fi respinsă, deoarece avocatul și partea vătămată au participat la judecarea cauzei, fapt indicat în procesul-verbal al ședinței judiciare, la care nu au adus obiecții. Ori, potrivit legii, anume de la data pronunțării hotărârii curge termenul de atac, astfel că motive întemeiate de întârziere a depunerii apelului nu s-au constatat.

În sensul dat și Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 37 „Cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal” explică, că de la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac.

În atare situație, avocatul, participând în ședința judiciară și cunoscând despre data pronunțării sentinței, precum și despre termenul de atac prevăzut de lege, având opțiunea de a ataca sentința, nu a făcut-o în termen, de fapt nefiind create careva piedici în folosirea căii de atac în termenul stabilit de lege.

Unul dintre scopurile legii procesual penale este asigurarea egalității pentru toate părțile interesate în procesul penal, totodată este impusă disciplinarea activității procesuale, inclusiv și prin stabilirea unor termene.

În acest sens, art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală indică, că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen, prin ce impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului.

Astfel, termenul de apel este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

În atare situație, întârzierea depunerii apelului nu a fost determinată de motive întemeiate, apelul a fost declarat de către avocat peste termenul de 15 zile prevăzut de lege, iar careva motive întemeiate de întârziere a depunerii apelului nu s-au stabilit, fapt ce a impus respingerea apelului declarat de avocat ca depus peste termen.

Totodată, instanța nu se v-a expune asupra motivelor invocate în apel de avocat, ori, ultima nu purcede la examinarea fondului apelului, deoarece soluția de respingere a apelului ca tardiv nu implică o verificare a sentinței atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal.

5. Avocatul Alexandru Havrun a declarat recurs ordinar, în numele părții vătămate Fedco Eleonora, solicitând casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie condamnată la 5 ani închisoare, cu încasarea prejudiciului moral în mărime de 50.000 lei.

Recurentul a invocat că, apelul a fost depus în termenul prevăzut de art. 404 Cod de procedură penală și nu urma a fi declarat tardiv.

Prin declararea apelului ca tardiv, instanța de apel a omis să examineze argumentele invocate și poziția expusă referitor la dezacordul formulat la pedeapsa aplicată de instanța de fond.

Din materialele cauzei penale s-a confirmat cu certitudine că subsemnatul, în calitate de apărător a părții vătămate Fedco Eleonora nu a fost prezent la pronunțarea sentinței care a avut loc la data de 22.01.2021 și care i-a fost expediată ulterior prin adresa de email la 29.01.2021.

Doar o pedeapsă cu închisoare și cu executarea ei reală, va asigura echitatea în cauza penală respectivă.

Totodată, prejudiciul moral încasat de prima instanță este prea mic în raport cu prejudiciul enorm moral cauzat părții vătămate exprimat prin starea de șoc și de stres în urma suferințelor fizice, psihice suportate și ulterior prin starea de nesiguranță și depresie ce a persistat până în prezent datorită lipsei de atitudine din partea organelor de drept față de acțiunile ilegale a inculpatei.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile din art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul Penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se reține că potrivit circumstanțelor reproduse în pct. **4.** din prezenta decizie, instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind tardivitatea apelului declarat de avocat, în strictă conformitate cu dispozițiile legii.

Astfel, potrivit art. 338 alin. (1) Cod de procedură penală, partea dispozitivă a hotărârii motivate se pronunță în ședință publică. Conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale. În corespundere cu art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului

efectuat peste termen. Potrivit art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează.

Conform jurisprudenței CtEDO, exigența de publicitate a deciziilor nu trebuie neapărat să ia forma unei lecturi în voce a hotărârii în cazul când hotărârea este publicată, înmănată sau expediată părților. De la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac. Același fapt este prevăzut și de legislația autohtonă (*Hotărârea în cauza Sutter vs. Elveția*).

Deci, termenul de exercitare a căii de atac începe a curge de la data pronunțării hotărârii (*Recomandarea Curții Supreme de Justiție, nr. 37, cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal*).

În această consecutivitate se atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, sentința integrală a fost pronunțată la 22 ianuarie 2021, în lipsa avocatului și a inculpatei, la aceeași dată ultimei fiindu-i înmănată copia sentinței motivate, ea contrasemnând și o recipisă în acest sens (*f.d. 197-202, vol. I*).

Astfel, termenul de 15 zile de declarare a apelului a expirat la sfârșitul zilei de 08 februarie 2021.

Totodată, potrivit ștampilei, apelul avocatului Alexandru Havrun a fost înregistrat la Judecătoria Soroca pe 11 februarie 2021, adică peste termenul prevăzut de lege și instanța de apel întemeiat l-a respins ca fiind declarat peste termen (*f.d. 214, pct. 3., 4. din decizie*).

Se observă că instanța de apel în mod argumentat și just a constatat că întârzierea menționată nu a fost determinată de motive întemeiate, fiind conformă jurisprudenței naționale, potrivit cărei, repunerea în termen se operează doar dacă întârzierea a fost determinată de motive întemeiate: calamitate naturală, accident, boală ș.a., pe care apreciindu-le, instanța de apel va constata dacă situația invocată de apelant constituie în mod efectiv o cauză de împiedicare a declarării apelului. Admiterea repunerii în termen produce efectul apelului declarat în termen. În caz contrar, apelul va fi respins. Repunerea în termen este prerogativa instanței de apel (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 7. - 8.*).

Este de menționat că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, termenul de apel este un termen legal și imperativ, astfel încât nerespectarea lui atrage decăderea din exercițiul dreptului de a declara apel și nulitatea oricărei cereri de apel înaintate după expirarea acestui termen (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 6.*).

Mai mult, potrivit art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen.

Însă, conform procesului-verbal, inculpata și avocatul au participat în ședințele de judecată, lipsind doar la pronunțarea sentinței.

Prin urmare, referirea recurentului la prevederile art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală nu este întemeiată, deoarece în speță nu sunt întrunite condițiile

prescrise în această normă procesuală, adică lipsa inculpatei și avocatului atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței.

Este nefondat și argumentul recurentului că instanța de apel nu s-ar fi pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel (*pct. 5. din decizie*), deoarece, în situația în care instanța de apel a respins apelul ca depus peste termen, o asemenea soluție nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 - Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 16.*).

Pe lângă aceasta, potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu poate fi atacată cu recurs sentința în privința căreia inculpatul nu a folosit calea apelului.

Rezultă că recursul ordinar nu are niciun suport legal și în aspectul vizat, deoarece apelul tardiv echivalează cu nefolosirea acestei căi de atac (*pct. 3. și 4. din decizie*).

Totodată, soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implică nici pentru instanța de recurs o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de recurs nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a recursului ordinar decât în cazul unui apel exercitat în mod legal.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent, că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea instanței de apel cuprinde motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu a admis o eroare gravă de fapt, care să-i fi afectat soluția, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Alexandru Havrun în numele părții vătămate Fedco Eleonora, împotriva sentinței Judecătoriei Soroca din 22 ianuarie 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 mai 2021, în privința inculpatei Smetanca Afanasia xxxx, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 01 octombrie 2021.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Victor Boico